Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

14.10.2021

Lainsäädäntöneuvos Pirjo Tomperi
Erityisasiantuntija Anssi Welling

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HE 101/2021 vp laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä sekä siihen liittyviksi laeiksi

VASTINE MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE JÄTETTYIHIN LAUSUNTOIHIN

Maa- ja metsätalousministeriö esittää pyydettynä vastineenaan kunnioittaen seuraavaa:

Oikeusministeriön lausunto

Oikeusministeriö esittää, että muutoksenhakua koskevan 43 §:n 3 momentin ulkopuolelle tulisi rajata seuraamusmaksut, jolloin niiden täytäntöönpano määräytyisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain ja sakkotäytäntöönpanolain nojalla. Oikaisuvaatimusmenettelyn säätämättä jättämistä ei ole esityksessä käsitelty. Mikäli rangaistavaksi säädetään myös törkeän huolimaton tai huolimaton menettely, tarvitaan tälle perustelut.

Katsoo, että aluehallintoviranomaisen päätösvaltaa ELY-keskuksen puolesta ei ole tyypillistä sääntelyä. Oikeusministeriön mukaan asianmukaisempaa olisi säätää, että tietyissä tilanteissa myös aluehallintovirasto on toimivaltainen tekemään päätöksen. Tarkastusvaltuuksista kotirauhan piirissä olisi tarvittaessa täsmennettävä, mikäli EU-lainsäädäntö joltain osin mahdollistaa liikkumavaraa. Nyt säännös on kiinnitetty sakonuhkaisen teon lisäksi siihen, että teosta voi aiheutua vaaraan ihmisten tai eläinten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle. Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden salassapitoperusteesta säädettäisiin ehdotetussa laissa, vaikka pääsääntönä on säännösten keskittäminen julkisuuslakiin, joten tämän vuoksi tulisi olla pidättyvä suhtautuminen poikkeaviin erityissäännöksiin. Toimivaltaisen viranomaisen oikeutta välttämättömän tiedon saamiseen valvonnan suorittamiseksi jättää mm. viittauksessa EU:n lainsäädäntöön avoimeksi siten, että voi olla vaikea määritellä täsmällisesti ne tarkoitukset, joihin tietoja voi saada tai ne tahot, jotka niitä ovat velvollisia luovuttamaan.

MMM:n vastine:

Oikeusministeriön julkaisun 52/2018 (hallinnollisten seuraamusmaksujen sääntelyperiaatteista) kohdan 3.7.5 mukaan asianomaiseen erityislakiin tulee ottaa säännös, jonka mukaan seuraamusmaksut peritään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä. Edelleen todetaan, että jos täytäntöönpanosta ei ole erikseen säädetty, sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia. Ehdotetussa laissa seuraamusmaksut *perittäisiin* sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaan. Täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Kuitenkin seuraamusmaksun *määrää* aluehallintovirasto tai ELY-keskus hallintolain mukaisella menettelyllä. Seuraamusmaksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaan. Seuraamusmaksun soveltamispiiriin tulisi laiminlyöntejä, joiden toteen näyttäminen olisi yksinkertaista eikä vaatisi tutkinnallisia toimia.

Tämänkin vuoksi on perusteltua, että maksun määräämistä koskevaa päätöstä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, eikä päätöstä pitkitetä. Muutoksenhaluviranomaisella on mahdollisuus päättää toisin.

Oikaisuvaatimusmenettelyä ei seuraamusmaksujen määräämistä koskevan päätöksen osalta ole katsottu tarpeelliseksi, koska vähimmäismaksu on vakiomääräinen, 300 euroa ja maksimissaankin 5000 euroa. Arvion mukaan seuraamusmaksuna yleisemmin käytettäneen maksuasteikon alimpia määriä. Lisäksi sakon täytäntöönpanosta annetussa lain mukaan Oikeusrekisterikeskuksella on oikeus myöntää maksuvelvolliselle maksuaikaa tai jopa luopua täytäntöönpanosta laissa säädetyin edellytyksin.

Rangaistavuuden edellytyksenä ehdotetussa laissa on tahallisuus tai huolimattomuus. Vastaavasti eläintautirikkomuksesta on säädetty eläintautilaissa ja elintarvikerikkomuksesta elintarvikelaissa. Tarkoituksena on varmistaa rangaistavuuden yhdenmukaiset soveltamisedellytykset. Huolimattomuus (tuottamus) on määritelty rikoslain 3 luvun 7 §:ssä.

Ehdotetun 33 §:n 3 momentin säännös aluehallintoviraston oikeudesta ELY-keskuksen puolesta tapauskohtaisesti kieltää eläinten siirto pykälässä määritellyissä tilanteissa on katsottu välttämättömäksi, erityisesti moniongelmaisissa tapauksissa. Aluehallintovirastolla ja ELY-keskuksella on kummallakin oma toimialue ja tehtävät. Siksi asiasta on katsottu tarpeelliseksi säätää. Lisäksi on otettava huomioon, että ELY-keskuksissa ei välttämättä ole sellaista eläinlääkinnällistä osaamista ja ammattitaitoa, joita tapauksen selvittäminen ja arviointi vaatisivat, joten aluehallintovirasto voisi ehdotuksen mukaan ottaa asian päätettäväkseen. Aluehallintovirastolle ja ELY-keskukselle tämä järjestely sopii. Se, että ehdotettu laki olisi tässä uraauurtava, ei saisi olla esteenä toimivalle valvontatoiminnalle. Tarkoituksena on parantaa ja kehittää valvontaviranomaisten yhteistyötä kaikkien tahojen eduksi.

Kotirauhan piirissä pidettäisiin ehdotetussa laissa tarkoitettuja lemmikkeinä pidettäviä eläimiä. Tarkastusta kotirauhan piirissä ei eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvomiseksi ole lähtökohtaisesti mahdollista tehdä, koska tarkastuksen ei voi katsoa olevan välttämätön perusoikeuksien, kuten oikeuden elämään, turvaamiseksi. Kuitenkin perustusvaliokunnan lausunnossa PeVL 8/2006 on hyväksytty eläinsuojelulain 39 §:n tarkastusoikeus kotirauhan piirissä myös sakonuhkaisessa rangaistuksessa. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa sakonuhkainen rangaistus ei kuitenkaan riittäisi tällaiseen tarkastukseen, vaan perusteena olisi oltava vaara ihmisten ja eläinten terveydelle, kuten esimerkiksi raivotaudin, afrikkalaisen sikaruton tai lintuinfluenssan leviäminen.

Rikkomuksista ilmoittavan suojasta säädettäisiin tässä laissa EU:n valvonta-asetuksen edellyttämällä tavalla. Valvonta-asetuksen mukaan kenen tahansa olisi voitava tuoda viranomaisen tietoon todellisia tai mahdollisia rikkomuksia. Ehdotetun lain säännös on erityissäännös ja ensisijainen suhteessa OM:n valmistelussa olevaan yleislakiin ilmoittajan suojelusta. Yleislakia koskevan luonnoksen 4 §:n mukaan lakia ei sovelleta, jos asiasta muualla toisin säädetään. Lisäksi yleislain luonnoksen 6 §:n mukaan lakia sovellettaisiin vain ilmoittajaan, joka työssään, toimessaan tai tehtävässään tai niiden yhteydessä saa tietoa rikkomuksista tai laiminlyönneistä. Direktiivin mukaisesti yleislaki koskisi vain yli 50 henkilöä työllistäviä yrityksiä. Yleislaki ei riittäisi kattamaan nyt ehdotettua valvonta-asetuksen edellyttämää rikkomuksista ilmoittajan suojelua.

Valvonnan suorittamiseksi välttämättömiin tietoihin salassapitosäännösten estämättä olisi toimivaltaisella viranomaiselle oikeus. Ehdotetun lain soveltamisalassa (1 §) säädetään sovellettava EU-lainsäädäntö. Suoraan sovellettava EU lainsäädäntö pätee yleisesti ja kaikkien on nou-

datettava sitä. Jos ehdotetun lain soveltamisalasta huolimatta viittaus Euroopan unionin lainsäädäntöön katsotaan liian avoimeksi, voisi sen täsmentää muotoon ”Euroopan unionin eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä sekä virallista valvontaa koskevassa lainsäädännössä” säädetyt velvoitteet koskevat.

Oikeusrekisterikeskuksen lausunto

Oikeusrekisterikeskus ei kannata valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeutta sakkorekisteriin. Jos tiedonsaantioikeus kuitenkin katsotaan tarpeelliseksi, katsoo keskus säännöksen olevan riittävän täsmällisesti määritelty. Oikeusrekisterikeskus toteaa, että keskuksen lisäresurssointitarvetta ei ole arvioitu. Keskus arvioi tarvittavaksi lisähenkilöstön määräksi 0,1 htv, minkä lisäksi sakkorekisteritiedoista aiheutuvia järjestelmäkehityskustannuksia ja henkilövaikutuksia tulisi selvittää tarkemmin.

MMM:n vastine:

Esityksen lausuntokierroksella keväällä 2021Oikeusrekisterikeskus ei esittänyt mitään tietojensaannista sakkorekisteriin. Nyt esitettyä uutta ehdotusta poistaa säännös lakiesityksestä ministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena. Kaksoisrangaistavuuden kiellon toteutumiseksi valvontaviranomaisilla on velvollisuus huolehtia siitä, että samasta teosta ei määrätä useampia rangaistusluonteisia seuraamuksia. Valvontaviranomaisella on vastuu asian selvittämisestä ja selvittämiseen tarvitaan myös sakkorekisterin tiedot, josta voidaan osaltaan saada tieto siitä, onko samasta teosta voitu määrätä muita rangaistusluonteisia seuraamuksia. Näin varmistetaan myös toimijan oikeusturvaa estämällä kaksoisrangaistavuus. Lisäksi on huomattava, että oikeusrekisterikeskus itsekin katsoo säännöksen kuitenkin olevan riittävän täsmällisesti määritelty.

Oikeusrekisterikeskuksen resurssitarve on syksyllä 2020 käsitelty OM:n, VM:n ja MMM:n talousasioista vastaavien kesken kolmen valmistelussa olleen lakiluonnoksen (eläintautilaki, elintarvikelaki ja kyseessä oleva eläintunnistuslaki). Näiden osalta katsottiin voitavan edetä ilman lisäresursseja, mutta näiden jälkeen uusien lakiehdotuksien oikeusrekisterikeskukselle aiheutuva resurssitarve selvitetään mainittujen ministeriöiden kesken jatkotyössä.

Poliisihallituksen lausunto

Poliisihallitus esittää harkittavaksi, että valvonta-asetuksen mukainen valvonnan suunnitteluvelvollisuus rajattaisiin poliisin suunnitteluvelvollisuuden ulkopuolelle. Hallintovaliokunnan tartuntatautilaista vasta antaman kannan mukaisesti ehdotetaan poliisin virka-avun antamista koskevaa 29 § selkeämmäksi, jotta säännöksestä ilmenisi selkeästi, että virka-apua voisi pyytää silloin kun viranomaista estetään suorittamasta tehtäväänsä. Muutoksenhausta liikennevirhemaksuun olisi tarpeen säätää ehdotetussa laissa. Seuraamusmaksujen osalta olisi tarkoituksenmukaista säätää oikaisumenettelystä.

MMM:n vastine:

Poliisin suorittama valvonta eläinkuljetuksessa mukana olevasta eläimen tunnistusasiakirjasta on rajattu erityistehtävä (25 §) ja siinä todetusta puutteesta on erikseen säädetty tieliikennelain mukainen sanktio (37 §). Poliisin vastuu rajoittuu mainittuihin säännöksiin, eikä tehtävään sovelleta virallisesta valvonnasta annetun asetuksen säännöksiä, ei myöskään valvonta-suunnitelmaa.

Poliisin virka-apua koskevaan pykälään poliisi ehdottaa vasta tässä valiokuntavaiheessa lisäystä. MMM lähetti tämän uuden ehdotuksen laintarkastusyksikköön kommentoitavaksi. Laintarkastaja ei nähnyt tarvetta muuttaa pykälää poliisin ehdottamalla tavalla. Hallintovaliokunnan tartuntalain virka-apuvelvollisuus ei liity valvontaan kuten eläintunnistuslaissa. Eläintunnistuslaissa pelkkä informatiivinen viittaus riittäisi. Poliisin ehdottama lisäys olisi käytännössä päällekkäinen poliisilain säännöksen kanssa. Päällekkäistä sääntelyä tulee välttää.

Poliisi ehdotus lisätä muutoksenhaku liikennevirhemaksuun on tarkoituksenmukainen. 37 §:n toiseen momenttiin ehdotetaan siten lisättäväksi sana ”muutoksenhausta”.

> 37 § 2 momentti kuuluisi siten:
> Liikennevirhemaksun määräämisestä, tiedoksiannosta, *muutoksenhausta* ja täytäntöönpanosta säädetään tieliikennelaissa (729/2018).

Oikaisumenettelyn osalta toistamme oikeusministeriön lausunnon vastineeseen todetun.

Ruokaviraston lausunto

Ruokavirasto esittää lampaiden ja vuohien tunnistimien kiinnittämisen ja rekisteröinnin määräajaksi 7 päivää. Koirien tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä voitaisiin valvoa lisäämällä eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annettuun lakiin eläinlääkärille velvollisuus ilmoittaa viranomaisille puutteellisesti merkitystä tai rekisteröidystä koirasta. Laissa tulisi säätää valvontavirnaomaisen oikeudesta käyttää ulkopuolista avustajaa apuna tarkastusta tehtäessä käytännön tehtäviin. Ruokavirasto korostaa, että viranomaisen pitää voida antaa määräys heti ensimmäisenä toimenpiteenä ilman kehotusta. Ruokaviraston käsityksen mukaan eläinterveyssäännöstön, valvonta-asetuksen ja ehdotetun lain sanamuodot mahdollistaisivat tunnistamattoman eläimen siirron toiseen pitopaikkaan elinikäisen siirtokiellon alaiseksi ja tätä poikkeusmahdollisuutta Ruokavirasto esittää. Toimijan rekisteröinnin peruuttaminen olisi viraston näkemyksen mukaan haitallinen toimenpide, koska toimijat poistuisivat viranomaisvalvonnan piiristä. Pykälää tulisi täsmentää esimerkiksi säätämällä mahdollisuus kieltää toiminta.

Rangaistuspykälän mukaan rangaistukseen voidaan tuomita määräyksen, siirtokiellon ja muun toimenpiteen rikkomisesta, mutta ei eläintunnistuslain rikkomisesta, joka Ruokaviraston mielestä pitäisi olla rangaistavaa. Ruokavirasto ehdottaa, että nykyiset eläinlajikohtaiset asetukset pidettäisiin vähintäänkin rekisterikyselyn osalta voimassa uusien asetusten antamiseen saakka. Lampaiden ja vuohien merkitsemisen uuden ikärajan käyttöönotolle esitetään siirtymäaikaa.

MMM:n vastine

Lakiehdotuksessa on päädytty lammas- ja vuohiyhdistyksen ehdottamaan 3 kuukauden määräaikaan nykyisen 6 kuukauden sijaan. Täytäntöönpanoasetuksen mukaan jäsenvaltio voi määrittää lammas- ja vuohieläinten tunnistimen kiinnittämiselle määräajan, joka saa olla enintään 9 kuukautta syntymästä. Virka-apua saa poliisilain mukaan pyytää poliisilta, jos tarkastajaa estetään suorittamasta valvontatehtävää. Ehdotetun 26 §:n mukaan tehtäviä voidaan siirtää myös muulle kuin viranomaiselle. Hallintolain 34 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan asian voi ratkaista asianosaista kuulematta, jos kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen.

Eläinten tunnistamista koskevat säännökset ovat ehdottomia siinä, että tunnistamatonta eläintä ei saa siirtää toiseen pitopaikkaan. Rekisteröinnin peruuttaminen ja toiminnan keskeyttäminen ovat valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan mukaisia toimenpiteitä silloin, jos edellytyksiä toimintaan ei enää ole. Toiminta, jota harjoitetaan ilman vaadittavaa rekisteröintiä, on lainvastaista ja siihen on valvonnassa puututtava. Eläintunnistuslain rikkomisesta on säädetty 32 §:ssä

määräys toimijalle täyttää velvoitteensa. Eläintunnistuslain rikkomisen säätäminen rangaistavaksi ilman sitomista tiettyyn säännökseen ei täytä rangaistavuudelle asetettuja täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia. Eläinlajikohtaiset tarkemmat tunnistamista ja tunnistimia koskevat säännökset ovat nyt unionin delegoiduissa ja täytäntöönpanosäädöksissä. Uuden lain asetuksenantovaltuuksien nojalla annettavat asetukset tullaan antamaan mahdollisimman pian.

Paliskuntain Yhdistys

Yhdistys esittää, että porojen pitopaikkojen rekisteröintipakko tulee täsmentää koskemaan poronhoitoalueella pidettäviä muiden kuin paliskunnan osakkaiden poroja.

MMM:n vastine:

Paliskuntain yhdistyksen nyt esittämää lisäystä ei ollut lausuntokierroksen lausunnossa. Lakiehdotuksen mukaan ilmoitusta ei tarvitse tehdä poron pitopaikasta, jos poroa pidetään poronhoitolaissa tarkoitetun paliskunnan alueella (3 §:n 1 mom viimeinen lause). Säännös on rajattu poronhoitolain mukaisen paliskunnan alueeseen. Paliskunnan osakkaat muodostavat paliskunnan (poronhoitolain 6§). Jos poroja pitää poronhoitoalueella poronhoitolain mukaiseen paliskuntaan kuulumaton toimija, porojen pito on silloin aina ilmoitettava rekisteriin.

Jos ehdotettu sanamuoto on kuitenkin tulkittavissa epätäsmälliseksi, 3§:n 1 momentin viimeiseen lausetta voisi täsmentää seuraavasti:

> Ilmoitusta ei myöskään tarvitse tehdä poron pitopaikasta, jos poroa pidetään poronhoitolaissa (848/1990) tarkoitetun paliskunnan alueella *ja poro on merkitty paliskunnan poroluetteloon.*

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry

Liiton lausunto on sama kuin lausuntokierroksella maaliskuussa. Lausunnossa esitettyjä kommentteja on jatkovalmistelussa otettu mahdollisuuksien mukaan esityksen perusteluissa huomioon. Liitto vastustaa valvonnan siirtämistä muun kuin viranomaisen hoidettavaksi. Liitto katsoo, että kehotuksesta pitäisi säätää laissa ja ettei uhkasakkoa ei tulisi antaa henkilöviranomaisen tehtäväksi.

MMM:n vastine:

Valvonta-asetuksen mukaisesti valvontaa ja muita virallisia toimia voidaan siirtää muun kuin viranomaisen hoidettavaksi asetuksessa säädetyin edellytyksin. Myös voimassa olevan lain mukaan on mahdollista antaa tehtäviä valtuutettujen tarkastajien hoidettavaksi. Uhkasakon määrääminen on myös voimassa olevassa laissa kunnaneläinlääkärin käytössä oleva päävelvoitteen tehostamisen mahdollisuus. Uhkasakkomenettelyä ei tarvitse käyttää, jos asiat hoituvat ilmankin.

Suomen lammasyhdistys ry ja MTK ry

Yhdistys ja MTK esittävät, että tilapäismerkkiä voitaisiin käyttää myös yli 12 kk ikäisen lampaan teurastamolle toimittamiseen. Lisäksi esittävät, että elektroninen korvamerkki voisi toimia myös ainoana ns. päämerkkinä. Korvamerkkien numerosarjan nollista tulisi luopua.

MMM:n vastine:

Ennen 12 kuukauden ikää toisessa pitopaikassa tapahtuvan lihotuksen jälkeen teurastamoon teurastettavaksi kuljetettava lammas- ja vuohieläin voi olla merkitty yhdellä ainoalla merkillä, joka on elektroninen korvamerkki (komission delegoitu asetus EU 2019/2035, 46 art 4 kohta). Yli 12 kuukauden ikäisille tätä poikkeusta ei ole. Tarkoituksena kuitenkin on lain asetuksenantovaltuuden nojalla mahdollistaa kansallisesti tilapäismerkin käyttö tilanteessa, jossa yli 12 kuukauden ikäisen lammas- ja vuohieläimen toinen merkki on pudonnut juuri ennen teurasnoutoa. Sama mahdollistetaan myös nautaeläimille.

Lausunnossa mainittuja ”päämerkkiä” ja ”apumerkkiä” ei ole säännöksissä eritelty. Säädetyt merkit ovat samanarvoisia. Kahdesta korvamerkistä toisen korvamerkin on oltava tavanomainen korvamerkki ja toisen tavanomaisen saa korvata elektronisella korvamerkillä, injektoitavalla transponderilla tai pötsiboluksella. Korvamerkin numerosarjan ylimääräiset nollat ovat tietojärjestelmän ominaisuus, eikä säännöksillä voida niihin vaikuttaa.

Lammasyhdistyksen ja MTK:n esittämät toiveet ja ehdotukset otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon lain nojalla annettavassa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä lammas- ja vuohieläinten merkitsemisestä, tunnistimista ja tunnistusmenetelmistä.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto (Fifur)

Liitto esittää, että turkiseläimet voitaisiin jatkossakin tunnistaa eläinkohtaisen tunnistekortin avulla.

MMM:n vastine:

Turkiseläimiä pitävien toimijoiden on ilmoitettava pitopaikat rekisteriin, kuten nykyäänkin. Vaatimusta turkiseläinten yksilöllisestä tunnistamisesta ei ole unionin säännöksissä eikä sitä vaadita kansallisestikaan.

Kennelliitto

Liitto esittää, että Kennelliiton koulutetut tunnistusmerkitsijät voisivat asettaa koirien mikrosirut. Liitto pitää ongelmallisena 1 §:n 2 momentin perusteluissa todettua koirien jatkuvan ja järjestelmällisen jalostuksen aiheuttamaa vaaraa koirien terveydelle ja hyvinvoinnille.

MMM:n vastine:

Mikrosirun asettajan pätevyysvaatimuksista tullaan säätämään valmisteilla olevassa eläinten hyvinvointilaissa. Perusteluissa todettu koirien jatkuvan ja järjestelmällisen jalostuksen aiheuttama vaara koirien terveydelle ja hyvinvoinnille on suora lainaus eläinterveyssäännöstön johdanto-osan kohdasta 99.

Eläinten terveys ETT ry

ETT toteaa, että esityksellä ei ole suurta vaikutusta toimialalleen. ETT kysyy eläimen siirrosta rajoitusvyöhykkeellä, jos siirtoa on rajoitettu taudin vastustamisesta annetun asetuksen perusteella. Sikaeläinten tuotantoketjun hyväksymistä tulisi selkiyttää yhteistyössä elinkeinon ja viranomaisten kesken.

MMM:n vastine:

Eläinten siirto tautien vuoksi säädetyllä rajoitusalueella kuuluu eläintautilain piiriin ja sen mukaan siirtorajoituksista voidaan poiketa aluehallintoviraston luvalla. Tuotantoketjun hyväksymistä haetaan Ruokavirastolta ja tässä yhteydessä suljetun tuotantoketjun tarkempaa määrittelyä selvitetään yhteistyössä elinkeinon kanssa.

Eläinsuojeluasiamies

Eläinsuojeluasiamies pitää esitystä kannatettavana. Kissojen merkitsemiseksi esittää asetusta eläinsuojeluongelmiin puuttumista varten. Eläinlääkärille esitetään ilmoitusvelvollisuutta puutteellisesti merkitystä ja rekisteröidystä eläimestä. Viranomaiselle harkintamahdollisuus siirtää toiseen paikkaan tunnistamaton eläin.

MMM:n vastine:

Virallinen koira- ja kissarekisteri perustetaan Suomeen kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa rekisteröintipakko tulisi vain koirille, mutta tietojärjestelmäratkaisua rakennettaessa jätettäisiin järjestelmään optio myös kissojen lisäämisestä samaan järjestelmään myöhemmin. Optio kissojen lisäämisestä samaan keskustietokantaan huomioitaisiin virallisen rekisterin toteuttamisen vaativassa kilpailutuksessa. Ensin olisi kuitenkin saatava koirarekisteri toimivaksi. Kissojen tunnistamisen ja rekisteröinnin mahdollisuuksista tarvitaan lisäselvityksiä. Eläinten suojelusta tullaan säätämään valmisteilla olevassa eläintenhyvinvointilaissa, johon tulee sisältymään kissojen hallitsemattoman lisääntymisen kielto.

Kaikille eläinlääkärille asetettava ilmoitusvelvollisuus viranomaiselle puutteellisesti merkitystä eläimestä olisi eläinlääkärinammatin harjoittamista koskevaan lakiin kuuluva asia. Eläinten tunnistamista koskevan EU:n eläinterveyssäännöstön mukaan tunnistamatonta eläintä ei saa siirtää toiseen pitopaikkaan.

Eläinten hyvinvointikeskus EHK

Keskus esittää säädöstä kissojen tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä ja katsoo, että hallitsemattomasti lisääntyviin kissapopulaatioihin voitaisiin näin puuttua paremmin. Tullin valvontaa pidetään hyvänä uudistuksena ja poliisin eläinkuljetusvalvontaa kiitettävänä.

MMM:n vastine:

Ministeriö tulee selvittämään kissojen tunnistamisen ja rekisteröinnin mahdollisuuksia. Valmisteilla olevaan eläintenhyvinvointilakiin tulee sisältymään kissojen hallitsemattoman lisääntymisen kielto.

Valtiovarainministeriön, Tullin ja Itä-Suomen aluehallintoviraston lausunnoissa ei ollut muutoksia lakiehdotukseen. Eläinlääkäriliitto pitää esitystä kokonaisuudessaan kannatettavana.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää seuraavia teknisluonteisia korjauksia ja lisäyksiä esitykseen:

-1.lakiehdotuksen 30 §:n 2 momentista puuttuu ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain numero 560/2021. Tietovarantolakia ei ollut vielä vahvistettu, kun eläintunnistuslain HE lähti eduskuntaan. Myös 30 §:n perusteluissa sivulla 31 sekä suhde perustuslakiin, osassa Henkilötiedot, sivulla 44 puuttuu tietovarantolain numero. Sama tietovarantolain numeron lisäämisen tarve myös ruotsinkielisessä esityksessä.

30 §:n 2 momentti:
Rekistereihin ja rekisterinpitoon sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021), jollei tässä laissa toisin säädetä. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (650/2019).

30 § 2 mom:
På registren och registerföringen tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021), om inte något annat föreskrivs i denna lag. Bestämmelser om registrering, användning och utlämnande av uppgifter som har lämnats till Tullen finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

-1.lakiehdotuksen suomenkielisen 43 §:n 4 momentin lopusta puuttuu piste, joka esitetään lisättäväksi:

43 § 4 momentti:
Muutoksenhausta Tullin päätökseen säädetään kuitenkin Tullilaissa.

-4. lakiehdotuksen voimaantuloon esitetään lisättäväksi vuotta 2022 koskeva vanhan lain soveltamissäännös, koska vuoden 2021 täydentävien ehtojen valvontojen johtopäätöksiä ja arvioehdotuksia ei ehdittäisi tekemään kalenterivuoden loppuun mennessä.

Esitys toiseksi momentiksi voimaantulosäännökseen:
Tämän lain voimaan tullessa vireillä ollut asia käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

-5. lakiehdotus: Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että eläintautilain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen tehtäisiin seuraava muutos, jolla lain 76 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti. Lisäys aiheuttaa muutoksen myös 5. lakiehdotuksen johtolauseeseen:

Laki eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ~~eläintautilakiine~~läintautilain (76/2021) 76 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 94 a § seuraavasti:

76 §

Tiedonsaantioikeus

Aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta rekisteristä tämän lain 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten.

Perustelu: Muutoksella ehdotetut eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämiseen liittyvät eläintautilain säännökset saataisiin mahdollisimman pitkälti vastaamaan lakiehdotukseen 1 sisältyviä vastaavia säännöksiä (28 §:n 3 momentti). Aluehallintoviraston tiedonsaantioikeus olisi tarpeen, jotta voitaisiin noudattaa lakiin lisättävässä 94 a §:ssä säädettyä kaksoisrangaistavuuden kieltoa eli varmistaa, ettei seuraamusmaksua määrätä sille, joka on samasta teosta jo tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa. Sakkorekisteristä säädetään sakon täytäntöönpanosta annetun lain 5 luvussa. Sakkorekisterin sisältämät rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyvät tiedot ovat salassa pidettäviä tietoja, ja Oikeusrekisterikeskus saa pyynnöstä luovuttaa tietoja vain niille, joiden oikeudesta mainittujen tietojen saamiseen säädetään erikseen lailla. Ehdotetun 94 a §:n mukaan seuraamusmaksuja voisi määrätä aluehallintoviraston lisäksi Tulli, mutta Tullin oikeudesta saada sakkorekisterin tietoja säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (650/2019).
Mainittu tiedonsaantioikeus samoin kuin seuraamusmaksua koskeva pykälä oli alun perin tarkoitus sisällyttää uutta eläintautilakia koskeneeseen hallituksen esitykseen (HE 175/2020 vp), minkä vuoksi edellä esitettyä 3 momenttia vastaava momentti oli laajalla lausuntokierroksella vuoden 2020 keväällä.